

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Objectio I. Desumitur ex testimoniis, quæ, cum indicant à quo facta sunt
Statuta Synodalia, solius Episcopi mentionem faciunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

CAPUT XXI.

Tot sunt adhuc testimonia autoritatis Secundi Ordinis in Diœcesana Synodo, quot sunt celebrationis monumenta Synodorum Diœcesanarum ad materiam Conciliorum Provincialium præparandam.

Non immeritò creditur in Diœcesanis Synodis, quæ immediatè Concilia Provincialia ordinaria præcedebant, quæ celebrandæ erant bis per annum, vel semel singulis annis, vel alternis annis, vel denique tertio quoque anno, materiam proximi Concilii præparari, & quæstiones Doctrinæ hoc in Concilio examinandas agitari in Synodis Diœcesanis, ut ad Concilium Provinciale opiniones eorum deferrentur, qui Synodo interfuerant. Hæ Synodi, respectu Conciliorum Provincialium statim habendorum, id præstabant, quod Concilia Provincialia, aut alia Particularia, immediatè habita. ante Concilia Generalia, jam convocata, aut statim convocanda, præstabant. Non enim reipsa minus necessarium erat, in Synodis Diœcesanis materiam præparare tractandam in Conciliis Provincialibus, quam necessarium erat præparare Conciliorum Generalium materiam, in Conciliis Provincialibus; vel saltem id æquè conveniens videbatur: hæ enim præparatione facilis reddebatur resolutio quæstionum in proximo Conventu tractandarum, prævidebantur probationes & objectiones, & consequenter opiniones tenendæ. Porro, cum Synodus Diœcesana præcipuè constaret Secundi Ordinis hominibus, nullum esse potest dubium, quin Secundus Ordo voce gauderet in Synodis habitis, in quibus præparabatur materia Conciliorum Provincialium, sive fuissent congregata hunc ob finem, sive ut Synodi Ordinariæ immediatè haberentur Conciliis proximè futuris.

Verùm facta prolata non sola præsumptione nituntur. Huius rei testimonium clarum habemus in actu convocacionis Concilii *Bituricensis* anni 1584. In eo enim narrans Archiepiscopus quod egerat pro felici exitu Concilii, quod convocabat, ait quod sicut Suffraganei eum ob finem suam Synodum Diœcesanam congregarant, perpenderantque omnia eo in Concilio tractanda, sive quoad Doctrinam, sive quoad Disciplinam, ut parati advenirent, ab eo statutum fuisset idem præstare, eumque ob finem, suam Synodum indicare, illosque à se rogari, quos congregat, ut eligant, qui nomine totius Cleri Concilio interfint. Viros doctos, qui dignè tanto muneri possint facere satis. Quod Archiepiscopus præsupponit debere fieri à Suffraganeis, invictè probat, usum vigere, Synodos Diœcesanas celebrare antè Concilia Provincialia, ut præparentur, quæ Deputati Diœcesis in eis faciendæ, aut dicendæ haberent; suam enim ut certam tenet suppositionem, eamque, ut imitatione dignam, sequitur, convocando suæ Diœcesis Synodum, ad imitandum suorum Confratrum exemplum, qui Synodum Diœcesanam convocaturi erant.

CAPUT XXII.

OBJECTIONES contra Secundi Ordinis in Diœcesana Synodo autoritatem.

Parùm prodesset retulisse tot Canones, tot Statuta Synodalia, in gratiam Secundi Ordinis, in Diœcesana Synodo autoritatis, nisi solverentur Objectiones contra hanc autoritatem propositæ, quæ ad triplicis generis testimonia reducuntur. Quæ innuere videtur 1. quod ea, quæ principaliter fieri debent in Synodo Diœcesana, scilicet Statuta Synodalia, unice ab Episcopo fierent, 2. Quod natura rerum, quæ tractabantur, ut pote ad Disciplinam pertinentium,

obnoxia esset mutationi, quæ fit vel per abrogationem, vel per præscriptionem; undè eruitur divisio naturalis Objectionum, quam majoris claritatis causa sequemur.

OBJECTIO I.

Desumitur ex testimoniis, quæ, cum indicant à quo facta sint Statuta Synodalia, solius Episcopi mentionem faciunt.

Qui contenderent Secundum Ordinem in Synodo Diœcesana omni autoritate debere spoliari quoad Statuta Synodalia, multa ex his Statutis possent objicere, quæ dicunt ea facta fuisse ab Episcopo, nulla facta mentione Secundi Ordinis; ex quo concludere possent, saltem in Ecclesiis, propter quas facta sunt, Statutorum Synodalium nullo modo participem fuisse Secundum Ordinem. Hoc factum prolatum probari possent in Inscriptione *Statutorum Rhemensium*, quæ facta dicuntur, anno 630. quæque tribuuntur Archiepiscopo *Sonnatio*. 2. Inscriptio Capitulorum attributorum Synodo Rhemensi anno 852. & Synodo anni 874. ab *Hincmaro*: tribuuntur enim ita Archiepiscopo, ut data Parochis dicantur: deinde, mentio fit Synodi, in qua data sunt. 3. Prima & Secunda Inscriptionibus Constitutionum Synodalium de *Sully* Episcopi Parisiensis creati anno 1196. unice huic Episcopo attributarum, *ODONIS*, Episcopi Parisiensis Constitutiones Synodicae. En prima Inscriptio. Secunda his verbis concipitur, *In nomine Sanctæ Trinitatis incipiunt prohibitiones & præcepta observanda ab omnibus Sacerdotibus, data à Venerabili Odone Parisiensi Episcopo*. Episcopus Wigoniensis Gallicè de *Winestre* in præfatione suarum Constitutionum Synodalium anni 1240. eas sibi soli tribuit, ut his verbis patet, quæ subscripta sunt, *duximus statuenda*.

4. Inscriptio Synodalium Constitutionum Episcopi *Dunelmensis*, Gallicè *Durham*, anno 1276.

5. Eadem res confirmatur Inscriptio Constitutionum Synodalium Ecclesiæ *Santonensis*, Gallicè *Saintes*, anno 1280. Inscriptio Constitutionum Synodalium ejusdem anni, Episcopi *Pictaviensis*. Denique, & Statuta Synodalia Ecclesiæ *Exoniensis*, Gallicè *Excester*, anni 1277. unice huic Episcopo tribuuntur: & Statuta Synodalia *Cantuariensis* Ecclesiæ anni 1295. unice Archiepiscopo *Cantuariensi* tribuuntur. Multa alia similia exempla extant in Tabula operum adhibitorum à *Bochel* ad absolvendum suum Librum nuncupatum, *Decreta Ecclesiæ Gallicanæ*. Collocans enim sæpè Statuta Synodalia inter hæc opera, de plurimis pronuntiat, ea facta fuisse ab Episcopis, quorum nomen præ se ferunt.

Facillimè reperirentur alia exempla, aliis in operibus, quæ prætermitto, ut pote inutilia; cum, quæ prolata fuerunt, sufficiant ad probandum, quod contra Secundi Ordinis autoritatem in Synodo Diœcesana objicitur.

Primò, respondeo Objectionibus propositis, soli Episcopo in Synodo competere Statuta facere, quæ universam Diœcesim spectent, eumque præcipuam partem habere in eis, quæ in ea fiunt; & consequenter, ob has duas rationes, debuisse tribui Episcopo Statuta Synodalia facta in Synodis; nec tamen inferri posse, Secundum Ordinem omni prorsus autoritate fuisse spoliatum: quia, quando unus effectus à duabus causis producitur, quarum una est altera nobilior, nobiliori semper tribuitur, quamvis ignobilior non prioretur honore concurrisse ad eum effectum. Hac ratione, quamvis Constitutiones Conciliorum Provincialium à Suffraganeis fiant; perindè ac à Metropolitanis, quædam tamen sunt Constitutiones Provinciales Metropolitanæ attributæ, ut nobiliori causæ, ut patet verbis sequentibus. *Constitutiones Dom. Petri Burdiga-*

Burdigalensis Archiepiscopi factæ apud Coprinicum anno 1260. LABBÆUS putat *Coprinicum* significare *Cognac*. Eodem modo illam vocem interpretatur *Bochel* in Tabula rerum, quæ suum opus continet anno 1262.

Secundò: inter Constitutiones prolatas in Objectione, ut. unicè Episcopis attributas, quædam sunt, quæ continent verba, quæ ostendunt Secundum Ordinem illarum Constitutionu n fuisse participem. Tales sunt 1. Statuta *Odonis DE SULLY*. Numeris enim *primo* & *secundo* Capituli II. legitur, finitâ Lectione præceptorum Synodaliu, deliberandum fore, quæ sint addenda Capitula; quæ verba duas res continent, quæ multum Secundo Ordini favent. *Primo*, quia Statuta attributa unicè Episcopo, in inscriptione, Præcepta Synodi vocantur. *Secundò*, quia Synodus debet examinare quanam additiones sint faciendæ rebus lectis. Tales adhuc sunt Constitutiones Archiepiscopi Cantuariensis, in Inscriptione, unicè huic Archiepiscopo attributæ; præfatio enim innuit eas factas fuisse *deliberato consilio*; porro, consilium illud aliud non videtur, quàm illud Secundi Ordinis, quo constabat Synodus.

Tertiò: hæ Constitutiones nomine donantur Constitutionum Synodi Cantuariensis, quod potest dici de Constitutionibus Wigorniensibus Gallicè *Wester* Santonensibus, Gallicè, *de Saintes*, Pictaviensibus, Exoniensibus, Gallicè, *Excester*, Dunelmensibus, Gallicè, *Durham*, prolatis, quod nomen ipsis minimè convenit, si nullo modo earum particeps fuerit Secundus Ordo.

Quarid: Constitutiones Concilii Lateranensis IV. Conciliorum Lugdunensium I. & II. Viennensis, tribuntur Papæ, qui iis præfuit. Undè oriuntur hæ Inscriptiones tam frequentes *Capitulum Corporis juris*, INNOCENTIUS III. in *Concilio Lateranensi Generali*: INNOCENTIUS IV. in *Concilio Generali Lugdunensi*: GREGORIUS X. in *Concilio Generali Lugdunensi*; CLEMENS V. in *Concilio Viennensi*. Porro; nemo, saltem sanæ mentis; dixerit istorum Conciliorum Patres, nullo modo participes fuisse rerum his in Conciliis gestarum.

OBJECTIO II.

Eruntur de Statutis Synodalibus, quæ videntur innuere, ea jam facta, ad Synodum lata fuisse; eaque duntaxat in Synodo fuisse lecta, & promulgata.

A pud omnes constat, inquit, ut Secundi Ordinis in Diœcesana Synodo minuatur auctoritas, multa esse Statuta, quæ cum mentionem faciunt de rebus in Synodo gestis, solummodo dicunt, ea in Synodo lata fuisse, vel promulgata. Talia sunt, inter alia 1. Statuta Wigorniensis Episcopi, in Synodo sua, in Cathedrali Ecclesiâ promulgata anno 1240.

2. Constitutiones *Santonenses* anno 1282. promulgatæ in Synodo Paschali. 3. Constitutiones Synodales *D. GILBERTI*, Episcopi *Cicestrensis*, Gallicè, *Cicestre*, lectæ & publicatæ in Concilio Synodali. Idem dici potest de Statutis ejusdem Diœcesis anni 1292. *Statuta & adjectiones Cicestrensis Episcopi, publicata in majori Ecclesiâ in Synodo ibidem celebrata.* 4. Constitutiones Episcopi *Santonensis* 1298. promulgatæ in Synodo hyemali. 5. Constitutiones *Pictavienses* 1367. promulgatæ & lectæ in Synodo, celebrata per *AMERICUM*.

Idem dici debet de Constitutionibus factis anno 1377. per Reverendissimum in Christo Patrem ac Dominum *BERTRANDUM*, Episcopum *Pictaviensem*, & publicatæ in Synodo. Idem pariter asseri

Tom. I.

potest de Statutis ab *ITERIO* editis anno 1396. vox enim *Editus* hîc usurpata, significat sæpè *Promulgatus*.

Hæc tria ultima exempla desumuntur è Tabula rerum à *Bochel* adhibitatum suis in *Decretis Ecclesiæ Gallicanæ*. Facile foret proferre multa alia exempla, quia Inscriptio majoris partis Synodaliu Statutorum recentiorum nihil aliud continet præter has voces *Lectorum & Promulgatorum in Synodo*. Verum facta objecta sufficienter probantur. Huic objectioni tribus modis responderetur. *Primo*: eadem Statuta potuerunt facta fuisse, & promulgata, in Synodo; hæc enim duo minimè videntur infociabilia, idque adeò verum est, ut Inscriptio Statutorum *Santonensium* anni 1280. asserat, ea facta fuisse, & promulgata, in Synodo; sicut non potest concludi, ea non promulgata fuisse in Synodo, ex eo, quod Inscriptio innuat solummodo ea in illa facta fuisse. Multa adhuc ejusdem rei in prima Objectione extant exempla. Ita, pariter, minimè inferri potest, Statuta non facta fuisse in Synodo, ex eo, quod Inscriptio duntaxat ferat, illa Statuta in Synodo fuisse promulgata.

Secundò: inter Statuta Synodalia ejusdem Diœcesis, quædam extant, quorum Inscriptio fert, ea facta & promulgata fuisse in Synodo. Talia sunt Statuta *Santonensia* anni 1280. & alia, quorum Inscriptio duntaxat dicit, ea fuisse in Synodo promulgata. Statuta *Santonensia* anni 1284. & ejusdem Diœcesis Statuta anni 1298.

Tertiò: extant Statuta Synodalia omninò deprompta ex Conciliis præcedentibus; Talia sunt Statuta *HERARDI*, Archiepiscopi *Turonensis*, deprompta ex *Capitularibus* Regum *Franciæ*, &, quoad illa Statuta, sufficit ea promulgari in Synodo, eam ob causam contentus fuit ea legi in Synodo anni 858.

OBJECTIO III.

Desumpta ex eo, quod Canones, qui mentionem faciunt de fine Convocationis Synodorum pronuntiant eam fieri debere ad instruendos eos, qui Synodo intersunt, eosque ad pietatem informandos.

Constat certè apud omnes, inquit aliqui, à Secundo Ordine, in Diœcesana Synodo, nullam exerceri auctoritatem, si duntaxat convocatur, ut instruatur & ad virtutem exercentur. Porro Canones extant, qui nullum alium finem tribuunt Diœcesanæ Synodo, quàm instructionem eorum, qui ad eam convocantur. Tale est Primum Concilium *Oscense*, habitum anno 598. Regnante *REGARDO*, Hispaniæ Rege. Verba Concilii sum relaturus, ut unicuique constet Objectionis propositæ vis: *In Nomine Domini nostri Jesu Christi convenientes in unum, Concilio Oscensi hoc Synodus Sancta fieri elegit, ut annis vicibus unusquisque nostrum omnes Abbates Monasteriorum vel Presbyteros, & Diaconos sua Diœcesis, ad locum, ubi Episcopus elegerit, congregare præcipiat, & omnibus regulam demonstret ducendæ vitæ, cunctosque sub Ecclesiasticis Regulis adesse præmoneat, quousque etiam parcimonie & sobrietatis, atque veridicæ castimonie honestorum Virorum testimonium fama commendat.*

Ad hujus Objectionis solutionem, suam in mentem revocare sufficit Canones, qui Synodos, multos ob alios fines, congregari nos docent; quàm propter Instructionem eorum, qui aderant; præcipuumque Synodorum finem alium non esse, quàm Statuta condere, quibus abusus emendantur, & mores corrigentur, & controversiæ dirimerentur spectantes materias Ecclesiasticas, sive

M 3

inter